

INTERVIEW MED DAN T. SEHLBERG

Hvem og hvad er Mona?

Dels er det Samir og Nadims første livsværk, datteren Mona Mustaf; dels er det Samirs andet livsværk, verdens kraftigste computervirus, opkaldt efter den mistede datter.

Hvordan fik du ideen til at skrive 'Mona'?

I 1995 var jeg ansvarlig for nye medier på avisen Aftonbladet. Redaktionen fik et computerspil, som skulle testes. Spillet var i sig selv ret kedeligt, en slags pingpong med en lille prik, der fór frem og tilbage mellem to bevægelige plader. Alt var sort-hvidt og uden lyd. Men det, som var det interessante, var den måde, det blev styret på. Spilleren satte et par elektroder på tindingerne, og så kunne man styre spillet med tankerne. Når man endelig fandt ud af, hvordan man gjorde, blev man så begejstret, at alt frøs. Det var skægt. Alle ville prøve det. Men så en dag blev computeren smittet af en virus. En it-tekniker kom og fortalte, at virussen var smitsom, og at den sandsynligvis havde bredt sig til andre computere. Jeg pjattede med, at vi måske også skulle testes, vi havde jo alle sammen været koblet sammen med den syge computer. En uge efter skrev jeg en novelle, VIRUS, der handlede om, at et menneske blev smittet af en computervirus. Novellen havnede i skrivebordsskuffen, men ideen blev i mit hoved i 15 år i forskellige former og varianter. For tre år siden begyndte jeg at skrive for alvor, resultatet blev romanen 'Mona'.

Hvordan vil du selv beskrive 'Mona'?

Det er en international thriller som kombinerer en engageret og fantasiæggende handling med troværdige personer. Er det en spionroman, politisk thriller, science fiction eller en kærlighedshistorie? Svaret er ja, 'Mona' er en kombination af alle de genrer. Det underliggende spørgsmål er: "Hvor langt er et menneske parat til at gå for at redde det, man elsker? Eller for at hævne det, man har mistet?"

Fortæl om din hovedperson, Eric Söderqvist.

40+, doktor/forsker på KTH, Kungliga Tekniska Högskolan. Klassisk akademiker. Meget dygtig på sit specialisområde, scientific computing, men usikker på det meste uden for forskningen. Han tog sin doktorgrad i BCI, Brain Computer Interface, det vil sige samarbejdet mellem computer og hjerne. Han leder forskningsprojektet Mind Surf, et tværvideenskabeligt projekt, som fusionerer verdens førende neuroforskning med avanceret it-teknik. Eric samarbejder med Karolinska Institutet og Kyoto University.

Eric's forældre blev skilt, da han var lille, og han voksede op som enebarn hos sin mor i almennyttigt boligbyggeri. Han er kreativ og følsom. Grublende og urolig. En ensom ulv. Kun sammen med sin bedste (måske eneste) ven, Jens Wahlgren, kan han være åben og selvreflekterende. Han har en svag selvfølelse. Er detaljeorienteret og ikke særlig social. Venlig. Han er meget interesseret i klassisk musik og har altid sin iPod med sig. Eric er gift med Hanna og vil gerne stifte familie som en del af sin konstante tryghedssøgen. De kommer dog let op at skændes, fordi deres personligheder støder sammen. Hanna er udadvendt og social, Eric er introvert og fåmælt. Hanna er i tvivl om, hvorvidt hun vil have et barn med Eric, som hun synes, er alt for distræt og umoden. Eric føler selv, at han arbejder for meget, at han er blevet for indelukket, for selvoptaget af sin forskning. Som enebarn er han ikke vant til at tage ansvar og bryder sig heller ikke om at blive bestemt over.

Eric har bestemt ikke været den perfekte ægtemand, men da Hanna bliver syg, er han parat til at gøre hvad som helst for at redde hende. Hans venner synes, han flygter, men det er vel en kombination af flugt og viljen til at gøre alt for at redde hende?

Præcis. Han overbeviser sig selv om, at alt han gør, er for at redde sin kone. Han anklager sig selv for hendes tilstand og bliver opfyldt af angst og magtesløshed over for truslen om at miste hende. Samtidig har han altid undgået konflikter i stedet for at konfrontere problemerne. I bogen vælger han at jage en 'drøm', bygget op om en verden han forstår sig på, den digitale computerverden, i stedet for at sidde i venteværelset på Karolinska sjukhus. Han jager en illusion og slipper derfor for at konfrontere virkeligheden og selvbebrejdelserne derhjemme.

'Mona' fortæller en del om, hvor afhængige vi er af teknologien – en computervirus kan i værste fald lægge et helt land ned, som det er ved at ske for Israel her i bogen. Er vi for afhængige af teknologien, synes du?

Jeg er en stor fortæller for teknik og evolution. Men selvfølgelig er der en bagside. Vi tager teknikken for givet, vi værner os til den og går ud fra, at den fungerer. Det gør os sårbare. Maskiners logik er anderledes end vores. En computer anser et ur, der står stille, som bedre end et ur, der er et sekund foran, fordi det stillestående ur viser nøjagtig korrekt tid to gange i døgnet. Der er lang vej endnu, før en processor kan erstatte et menneskes moral, etik og følelses-system. De digitale systemer har også lukket op for en ny type forbrydelser og givet terrorismen et nyt våben.

Selv om det er mennesket selv, der skaber de teknologiske fremskridt, så er vi som regel også lidt bange – vi frygter, at vi skaber et Frankensteins monster, der begynder at handle på egen hånd. Hvad tænker du om den angst?

I husker måske fortællingen, hvor menneskene kobler alle verdens

computere sammen for at få svar på de største spørgsmål. Da de er færdige, spørger de supercomputeren: "Findes gud?" Computeren svarer: "Ja, nu..."

Vi har fuldautomatiske dronefly, børshandelssystemer som agerer ud fra kunstig intelligens, og i fabrikkerne findes der selvlærende robotter. Google kender vores inderste drømme, tilbøjeligheder og angst. Kreditkortfirmaerne følger vores madvaner og mobiloperatørerne ved præcis, hvor vi befinder os. I USA findes der et automatiseret overvågningssystem, som læser hele landets e-mails og lytter til alle mobiltelefonsamtaler. Vi har overgivet en stor del af magten til de digitale netværk. Derfor er det sundt, at vi opretholder en debat, hvor vi sætter spørgsmålstegn ved udviklingen, men jeg er overbevist om, at vi har mere at vinde end at tabe på de teknologiske fremskridt.

Du må have lavet en omfattende research – både teknisk og f.eks. geografisk, hvordan har du grebet det an?

Jeg er omhyggelig med detaljer og vil have, at alt skal føles ægte. De fleste steder i bogen har jeg selv besøgt. Jeg har for så vidt muligt mødt personer, som arbejder eller har arbejdet inden for de organisationer og firmaer, der bliver beskrevet; jeg har diskuteret med professorer og forskere, læst bøger, googlet samt studeret billeder og videoklip. Alt sammen for at opfange væsentlige detaljer og forstå sammenhænge. Research er sjovt, det er et detektivarbejde, som hele tiden giver nye ideer til handlingen. I næste uge skal jeg besøge P4-anlægget i Solna uden for Stockholm, Nordens eneste biolaboratorium i højeste sikkerhedsklasse (BLS 4). På P4 forsker man blandt andet i levende Ebola, SARS og fugleinfluenza-stammer. Jeg er der for bedre at kunne forstå, hvordan de ville arbejde med NCoLV, den biologiske mutation af Mona, som er en central del af 'Sinon' (fortsættelsen til 'Mona').

Da jeg begyndte at skrive 'Mona', var det meste af handlingen

science fiction, men i løbet af den tid, jeg arbejdede, indhentede verden mig. I konflikten mellem Nord- og Sydkorea blev der brugt computervira for at lægge fjendens banksystem ned (www.bbc.co.uk/news/world-asia-21855051), man har lanceret et BCI-system som giver brugeren mulighed for at surfe på internettet ved hjælp af tanken (<http://www.transhumanism.org/index.php/th/more/1249/>), og sandsynligvis er det bare et spørgsmål om tid, før nogen bliver smittet med en computervirus... Man kan blandt andet studere professor Trudy Wassenars arbejde. Hun påviser netop lighederne mellem en biologisk virus og en computervirus. (<http://www.scienceinafrica.com/microbiology/computer-viruses-vs-biological-viruses>).

Musikken betyder meget for både Eric Söderqvist og for Samir Mustaf. Hvad betyder musik for dig selv?

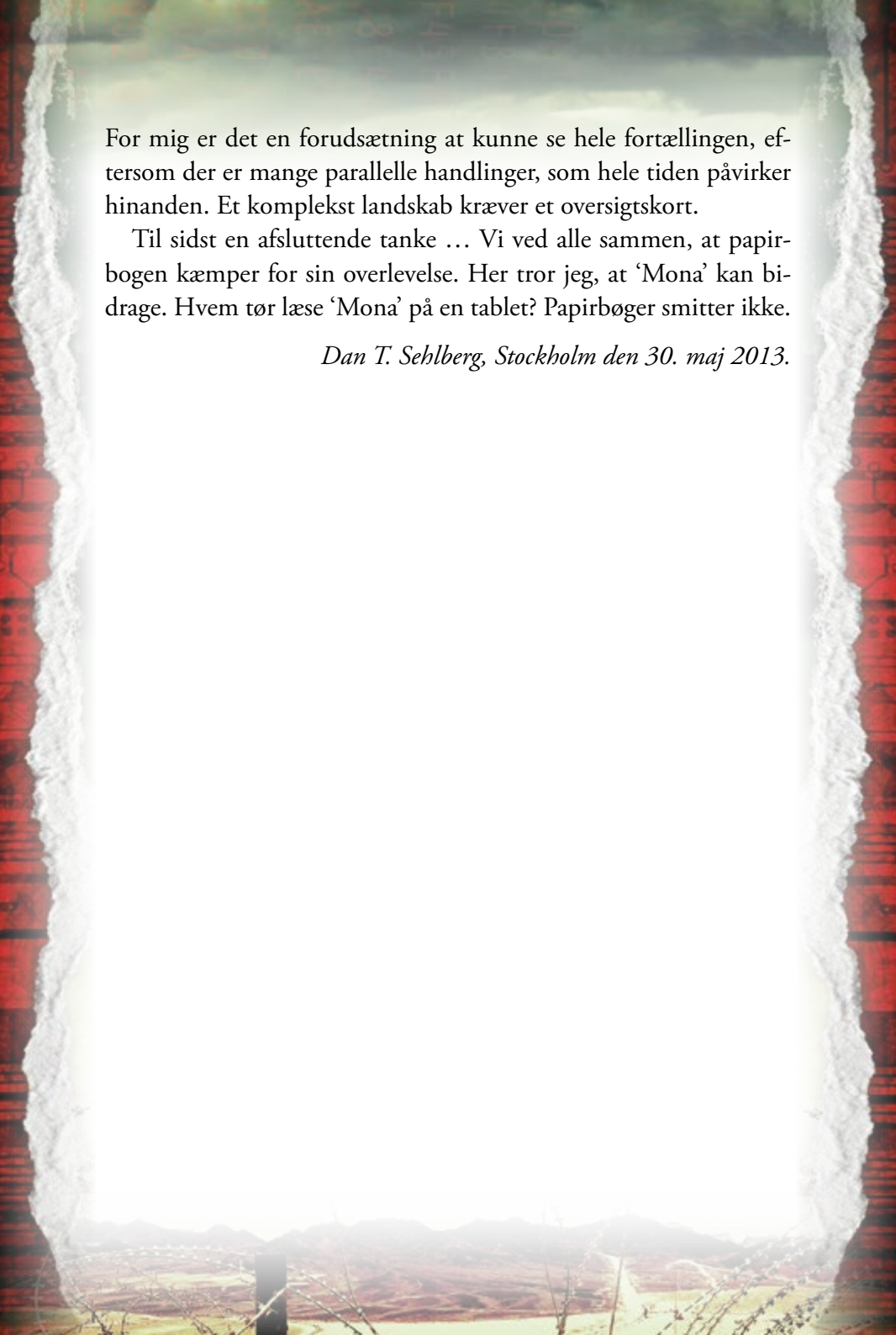
Jeg har studeret klassisk klaver, komponeret filmmusik og turneret med et rockband. Musikken har altid spillet en stor rolle i mit liv, og den er altid nærværende. Jeg lytter til jazz, klassisk, opera, rock og populærmusik. Når jeg skriver, lytter jeg altid til musik.

Hvordan finder du på dine personer? Hvem og hvad inspirerer dig?

De er alle sammen fiktive personer, men de indeholder såvel dele af mig selv som karaktertræk fra personer i min omgangskreds. Man samler sig en bank af karaktertræk i hverdagen, og derfra sætter man siden sine personer sammen. Efter noget tids skrivi begynder personerne i historien at leve deres egne liv, og indimellem bliver man forbavset over, hvilke valg de træffer. Valg der ikke altid er, som man selv havde tænkt sig.

'Mona' er første bog af to. Den næste bog hedder 'Sinon'. Havde du fra starten planlagt, hvad der skulle ske i hver af de to bøger?

Jeg begynder altid med et 'skelet', hvor jeg lægger alle kapitler ind som korte, overordnede scener. Siden fylder jeg så kød og blod på.

For mig er det en forudsætning at kunne se hele fortællingen, eftersom der er mange parallelle handlinger, som hele tiden påvirker hinanden. Et komplekst landskab kræver et oversigtskort.

Til sidst en afsluttende tanke ... Vi ved alle sammen, at papirbogen kæmper for sin overlevelse. Her tror jeg, at 'Mona' kan bidrage. Hvem tør læse 'Mona' på en tablet? Papirbøger smitter ikke.

Dan T. Sehlberg, Stockholm den 30. maj 2013.